

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΕΤΟΥΣ 2002

ΚΛΑΔΟΣ ΠΕ 01 ΘΕΟΛΟΓΩΝ

ΕΞΕΤΑΣΗ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΗ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ «Διδακτική Μεθοδολογία - Παιδαγωγικά Θέματα»

Κυριακή 8-12-2002

A. Να απαντήσετε στα επόμενα δύο ερωτήματα με βάση το παρακάτω κείμενο:

Σύγχρονος Ορθόδοξος εκκλησιαστικός ηγέτης σε μήνυμά του για την εορτή των Χριστουγέννων (2001), μεταξύ των άλλων, τονίζει και τα εξής:

«Στη ζωή του Χριστού, που κορυφώθηκε στο Σταυρό και την Ανάστασή του, αποκαλύφθηκε η πολυεδρική ειρήνη, που Εκείνος χαρίζει στον κόσμο. Ο Θεός, στον οποίο έχουμε στηρίξει την εμπιστοσύνη μας είναι «Θεός ειρήνης» (Φιλιπ. 4:9). Η ειρήνη αυτή αρχίζει από τη βάση της ανθρώπινης υπάρξεως για να γίνει η ευεργετική δύναμη που γαληνεύει τον κόσμο ολόκληρο. Η ειρήνη, την οποία κηρύγτει η Καινή Διαθήκη, είναι πολυδιάστατη: προσωπική, κοινωνική, και συγχρόνως αγιαστική, ολική, εσχατολογική.

»Η χριστιανική έννοια της εσωτερικής ειρήνης είναι κάτι πολύ βαθύτερο και πλατύτερο από την απραξία των στωϊκών ή τη νιρβάνα των βουδιστών, και δεν σχετίζεται καθόλου με την απάθεια για τα συμβαίνοντα γύρω μας. Το Ευαγγέλιο απεκάλυψε ότι το αντίθετο της ειρήνης δεν είναι ο πόλεμος αλλά ο εγωϊσμός, ο προσωπικός, ο κοινοτικός, ο εθνικός, ο φυλετικός εγωκεντρισμός. Εδώ βρίσκεται η ρίζα της απειλής κατά της ειρήνης και εδώ πρέπει να στραφεί η προσοχή και η προσπάθειά μας.

»Η ορθόδοξη πνευματική εμπειρία δεν επιδιώκει μια συμβατική, επιφανειακή ειρήνη, περιορισμένη σε μερικές μόνο περιοχές, αλλά την πλήρη ειρήνη, με τους άλλους, με τον εαυτό μας, με τον Θεό, με την κτίση».

ΕΡΩΤΗΜΑ 1ο:

- Οι απαντήσεις να αναπτυχθούν στο ειδικό ΤΕΤΡΑΔΙΟ.
- Το ερώτημα συμμετέχει κατά 25% στη διαμόρφωση της βαθμολογίας.

Να επισημανθούν οι κυριότερες πτυχές της χριστιανικής ειρήνης (φύση, πηγή, εκφάνσεις κ.λπ.) και της απουσίας της (αίτια, αποτελέσματα κ.λπ.), οι οποίες θα μπορούσαν γενικότερα να αξιοποιηθούν στη σχολική διδακτική πράξη.

ΕΡΩΤΗΜΑ 2ο:

- Οι απαντήσεις να αναπτυχθούν στο ειδικό ΤΕΤΡΑΔΙΟ.
- Το ερώτημα συμμετέχει κατά 25% στη διαμόρφωση της βαθμολογίας.

Με βάση την προηγούμενη ανάλυσή σας, να καταρτίσετε δύο σύντομα σχεδιαγράμματα διδασκαλίας, προσδιορίζοντας τις διδακτικές σας ενέργειες και τον τρόπο αξιολόγησης των διδασκομένων, που θα απευθύνονται σε μαθητές και μαθήτριες των τάξεων Β' Γυμνασίου και Γ' Λυκείου αντίστοιχα.

B. Να απαντήσετε στις σαράντα (40) ερωτήσεις του **ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ** με τη μέθοδο των πολλαπλών επιλογών.

- Οι απαντήσεις να δοθούν στο ειδικό **ΑΠΑΝΤΗΤΙΚΟ ΦΥΛΛΟ**.
- Κάθε σωστή απάντηση συμμετέχει κατά 1,25% στη διαμόρφωση του βαθμού.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

ΚΩΔΙΚΟΣ *

A	B	E
---	---	---

1. Σύμφωνα με τον Ρουσώ ο άνθρωπος γεννιέται καλός, αλλά διαστρεβλώνεται και αλλοιώνεται κάτω από την επίδραση της κοινωνίας. Συμφωνείτε με την άποψή του:
 - Συμφωνώ, γιατί πράγματι ο νέος άνθρωπος έρχεται στον κόσμο χωρίς να έχει δεχθεί οποιαδήποτε αρνητικά ερεθίσματα
 - Διαφωνώ, γιατί ο νέος άνθρωπος δεν γεννιέται ούτε καλός ούτε κακός, αλλά διαμορφώνεται στη συνέχεια σε καλό ή κακό
 - Διαφωνώ, γιατί η αγωγή δεν παίζει σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση της προσωπικότητας και του χαρακτήρα του νέου ανθρώπου
 - Διαφωνώ, γιατί οι κληρονομικές προδιαθέσεις είναι δυνατόν να παίζουν ένα σχετικό ρόλο, αλλά το περιβάλλον και η αγωγή μπορούν να συμβάλουν σημαντικά στη διαμόρφωση της προσωπικότητας και του χαρακτήρα του
2. Η εφαρμογή του Η/Υ κατά τη διδασκαλία πρέπει κυρίως να γίνεται, γιατί :
 - συμβάλλει αποκλειστικά στην προσφορά γνώσεων στο μαθητή
 - συμβάλλει τόσο στην προσφορά γνώσεων όσο και στη δραστηριοποίηση της σκέψης του
 - ο μαθητής θα πρέπει να ενημερωθεί για τη χρήση του, μια που έγινε αναπόσπαστο τμήμα της ζωής μας
 - Ο Η/Υ σπάει τη μονοτονία της διδασκαλίας και ελκύει το μαθητή
3. Ο εκπαιδευτικός, για να επιτύχει στο έργο του, χρειάζεται:
 - άρτια ειδική επιστημονική κατάρτιση(στα Μαθηματικά, στην Ιστορία κλπ)
 - τόσο ειδική επιστημονική όσο και παιδαγωγική κατάρτιση
 - παιδαγωγική κατάρτιση, αφού η απόκτηση επιμέρους ειδικών επιστημονικών γνώσεων δεν παίζει σημαντικό ρόλο
 - άρτια επιστημονική κατάρτιση μόνο στα κύρια μαθήματα (Γλώσσα και Μαθηματικά), αφού αυτά είναι και τα πλέον σημαντικά

*

Ο κωδικός αυτός να μεταφερθεί στο **ΑΠΑΝΤΗΤΙΚΟ ΦΥΛΛΟ**

4. Ο εκπαιδευτικός κατά τη διδασκαλία του:

- α)** Πρέπει να προσανατολίζει το μάθημα αποκλειστικά στα ενδιαφέροντα των μαθητών
- β)** Δεν πρέπει να παίρνει υπόψη του τα ενδιαφέροντα των μαθητών, αλλά να στηρίζεται αποκλειστικά στο σχολικό εγχειρίδιο
- γ)** Πρέπει να παίρνει υπόψη του τα ενδιαφέροντα των μαθητών και να τα συνδυάζει με το περιεχόμενο του μαθήματος
- δ)** Δεν πρέπει να παίρνει ιδιαίτερα υπόψη του τα ενδιαφέροντα των μαθητών, αλλά να συμπληρώνει το σχολικό εγχειρίδιο με γνώσεις οι οποίες κατά την κρίση του είναι σημαντικές

5. Αναφέρεται μερικές φορές ότι ο εκπαιδευτικός πρέπει να διατυπώνει και δύσκολες ερωτήσεις:

- α)** Προς άτακτους μαθητές, για να τους τιμωρήσει
- β)** Προς μαθητές που του έδωσαν λανθασμένες απαντήσεις σε προηγούμενες ερωτήσεις του
- γ)** Προς μαθητές που ξέχασαν να κάνουν μια εργασία για το σπίτι
- δ)** Προς μαθητές που κρίνει ότι μπορούν, τουλάχιστον ως ένα βαθμό, να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της ερώτησης

6. Κατά την ενίσχυση ιδιαίτερα των μεγαλύτερων μαθητών ο εκπαιδευτικός πρέπει κυρίως:

- α)** Να διατυπώνει λεκτικά επαίνους και ενισχυτικούς χαρακτηρισμούς
- β)** Να χαμογελάει στους μαθητές και έτσι να τους ενθαρρύνει
- γ)** Να αξιοποιεί και να εντάσσει στο μάθημα γνώμες και απόψεις τους
- δ)** Να τους βάζει μεγάλους βαθμούς

7. Ο εκπαιδευτικός κατά την αξιολόγηση ενός μαθητή του πρέπει κυρίως:

- α)** Να τον συγκρίνει με τους συμμαθητές του
- β)** Να τον συγκρίνει με το στόχο μάθησης
- γ)** Να έχει ως γνώμονα την ήδη διαμορφωμένη άποψή του γι' αυτόν
- δ)** Να τον συγκρίνει με βάση το μέσο όρο επίδοσης της τάξης

8. Για να δραστηριοποιήσει τους αδύνατους μαθητές, θα πρέπει ο εκπαιδευτικός:

- α)** Να τους θέτει εύκολες ερωτήσεις
- β)** Να τους θέτει ερωτήσεις που είναι δύσκολες, ώστε να τους δραστηριοποιήσει στην περίπτωση που απαντήσουν
- γ)** Να τους θέτει ερωτήσεις, στις οποίες πιστεύει ότι μπορούν, τουλάχιστον ως ένα βαθμό, να ανταποκριθούν
- δ)** Να αποφεύγει να τους θέτει ερωτήσεις, για να μην αποκαλυφθεί η άγνοιά τους

9. Για να εξασφαλίσει ο εκπαιδευτικός σε μεγάλο βαθμό την προσοχή των μαθητών, θα πρέπει κυρίως:

- α)** Να προκαλεί την σκέψη των μαθητών και να τους τοποθετεί μπροστά σε προβλήματα
- β)** Να καλλιεργεί τον συναγωνισμό μεταξύ των μαθητών
- γ)** Να τους θέτει δύσκολες ερωτήσεις
- δ)** Να τους παραδίδει με απλό και κατανοητό τρόπο το μάθημα

10. Κατά το σχεδιασμό της διδασκαλίας του ο εκπαιδευτικός πρέπει να διατυπώνει στόχους που:

- α)** Είναι εύκολα επιτεύξιμοι από όλους τους μαθητές, ώστε να τους ενθαρρύνει
- β)** Είναι επιτεύξιμοι μόνον από ελάχιστους μαθητές, ώστε να ανεβάσει το επίπεδο της τάξης
- γ)** Είναι κατά ένα ποσοστό επιτεύξιμοι από όλους και κατά ένα άλλο ποσοστό είναι επιτεύξιμοι από λίγους μαθητές
- δ)** Είναι επιτεύξιμοι από μαθητές μέτριων επιδόσεων

11. Όταν ένας μαθητής ατακτεί, ο εκπαιδευτικός πρέπει:

- α)** Να τον ελέγχει με μη λεκτικά σήματα (με το βλέμμα, με κινήσεις των χεριών κλπ)
- β)** Να τον επιπλήξει ενώπιον των συμμαθητών του
- γ)** Να του αναθέσει μια δύσκολη εργασία για το σπίτι
- δ)** Να αδιαφορεί, ώστε να τον υποχρεώσει να επανέλθει στην τάξη

12. Για να εξασφαλίσει τη συμμετοχή των μαθητών θα πρέπει ο εκπαιδευτικός ήδη κατά την έναρξη της διδασκαλίας του:

- α)** Να έχει δημιουργήσει θετικό συναισθηματικό κλίμα
- β)** Να κάνει μια εύκολη ερώτηση
- γ)** Να προβάλει την αρνητική εικόνα που έχει σχηματίσει για τις επιδόσεις τους
- δ)** Να καλλιεργήσει τον ανταγωνισμό, προβάλλοντας τις επιδόσεις συγκεκριμένων μαθητών

13. **Όταν ένας μαθητής διατυπώσει μια λανθασμένη απάντηση, ο εκπαιδευτικός θα πρέπει:**
- α) Να δώσει το λόγο σε άλλο μαθητή που σηκώνει το χέρι
 - β) Να επιμείνει και να επαναδιατυπώσει την ερώτηση με τις ίδιες λέξεις, προς τον ίδιο μαθητή.
 - γ) Να διατυπώσει μια πολύ εύκολη ερώτηση, ώστε να μπορέσει ο μαθητής να απαντήσει
 - δ) Να επιμείνει και να επαναδιατυπώσει την ερώτηση, χρησιμοποιώντας διαφορετική διατύπωση και προσφέροντας σχετική βοήθεια
14. **Κατά τη διδασκαλία ο εκπαιδευτικός οφείλει να χρησιμοποιεί τεχνικές της μεταγνώσης, γιατί οι μαθητές:**
- α) ξαναθυμούνται ορισμένα πράγματα
 - β) ελέγχουν το πώς μαθαίνουν
 - γ) ασκούνται στο γράψιμο
 - δ) παίρνουν συχνά αποφάσεις
15. **Οι εκπαιδευτικοί δεν πρέπει να αποφέύγουν τον ομαδικό τρόπο εργασίας των μαθητών στις τάξεις, γιατί αυτός:**
- α) επιτρέπει να αναδειχθούν οι μαθητές που είναι αστέρια
 - β) αναδεικνύει τα ατομικά χαρακτηριστικά του κάθε μαθητή
 - γ) δίνει ένα τόνο παιχνιδιού στις ομαδικές δραστηριότητες
 - δ) ασκεί τους μαθητές στις δημοκρατικές διαδικασίες
16. **Το κλίμα της σχολικής τάξης επηρεάζει σημαντικά τη διαδικασία της μάθησης και οφείλεται βασικά:**
- α) στην ευκολία ή δυσκολία του γνωστικού αντικειμένου
 - β) στο ωρολόγιο πρόγραμμα μαθημάτων
 - γ) στο στυλ αγωγής και διδασκαλίας του εκπαιδευτικού
 - δ) στην πειθαρχία που δείχνουν οι μαθητές
17. **Η διαθεματικότητα ως τρόπος προσέγγισης της νέας ύλης από τους μαθητές:**
- α) παρέχει τη δυνατότητα επεξεργασίας ενός θέματος από την πλευρά διαφορετικών γνωστικών αντικειμένων και συσχέτισης της γνώσης που προκύπτει
 - β) δίνει την ευκαιρία αντιπαραβολής περιεχομένων, που ανήκουν σε διακριτά γνωστικά αντικείμενα
 - γ) επιτρέπει την αντιμετώπιση της γνώσης ως ενιαίας ολότητας με την κατάργηση των διαφορετικών γνωστικών αντικειμένων και τη δημιουργία μιας ολιστικής κυρίως αντίληψης για τη γνώση
 - δ) επιβάλλει τη διερεύνηση δυο ή περισσοτέρων θεμάτων με στόχο τον εντοπισμό ομοιοτήτων και διαφορών μεταξύ τους
18. **Ο έπαινος που ενέχει τη μεγαλύτερη παρωθητική αξία για τους μαθητές είναι αυτός που παρέχεται με:**
- α) την αριθμητική κλίμακα 1 – 20
 - β) τα στερεότυπα σχόλια
 - γ) τα προσωπικά σχόλια
 - δ) τα πρώτα γράμματα της αλφαβήτου
19. **Ο εκπαιδευτικός ενθαρρύνει το μαθητή, όταν:**
- α) έχει εμπιστοσύνη στην αξία και στις ικανότητές του
 - β) εκδηλώνει υπερπροστασία γι' αυτόν
 - γ) δείχνει πολλή επιείκεια και ανοχή γι' αυτόν
 - δ) αγνοεί τα σφάλματά του
20. **Με την αξιολόγηση της επίδοσης των μαθητών, ο εκπαιδευτικός:**
- α) βαθμολογεί την πρόοδό τους στα μαθήματα
 - β) ελέγχει το βαθμό κατάκτησης των στόχων ενός μαθήματος από τους μαθητές
 - γ) εξετάζει το πόσο καλά θυμούνται οι μαθητές την ύλη που διδάχθηκε
 - δ) διαπιστώνει αν ο ίδιος είναι κατανοητός από τους μαθητές
21. **Το τεστ της πολλαπλής επιλογής ονομάζεται αντικειμενικό, γιατί:**
- α) οι ερωτήσεις του έχουν επιλεγεί με αντικειμενικό τρόπο
 - β) οι απαντήσεις του είναι ανοικτού τύπου
 - γ) ανεξάρτητοι βαθμολογητές το βαθμολογούν διαφορετικά
 - δ) διαφορετικοί βαθμολογητές απονέμουν τον ίδιο βαθμό στο τεστ
22. **Οι κανόνες συμπεριφοράς των μαθητών στην τάξη τηρούνται, όταν:**
- α) εφαρμόζονται στους μαθητές με συνέπεια από τον εκπαιδευτικό
 - β) έχουν διατυπωθεί με σαφήνεια και συντομία
 - γ) παραμένουν αμετάβλητοι
 - δ) επιτρέπει επιλεκτικά ο εκπαιδευτικός μικρές παραβιάσεις τους

23. Για την αντιμετώπιση της άτακτης συμπεριφοράς των μαθητών ο Dreikurs συνιστά:
- α) την τιμωρία
 - β) την αποδοκιμασία
 - γ) τις λογικές συνέπειες της πράξης
 - δ) την επιείκεια
24. Η αυστηρότητα της ποινής, που επιβάλλεται σε παρεκτρεπόμενο μαθητή, εξαρτάται περισσότερο από:
- α) τη φύση και τη συχνότητα επανάληψης της παράβασης
 - β) τον αντίκτυπο που θα έχει η ποινή στους άλλους
 - γ) τη συγκινησιακή κατάσταση του εκπαιδευτικού
 - δ) το βαθμό προσαρμογής που εμφανίζει ο μαθητής-παραβάτης
25. Ο πίνακας μπορεί να αποτελέσει χρήσιμο μέσο διδασκαλίας, όταν ο εκπαιδευτικός:
- α) γράφει σ' αυτόν έχοντας στραμμένα τα νώτα στους μαθητές
 - β) φροντίζει να υπάρχουν όσα είναι συναφή και απαραίτητα για το μάθημα
 - γ) αναγράφει εκτενή και σημαντικά κείμενα
 - δ) φτιάχνει σύνθετα σχέδια και σχεδιαγράμματα
26. Ο εκπαιδευτικός καθίσταται πιο αποτελεσματικός στην άσκηση του διδακτικού έργου, κυρίως όταν:
- α) γνωρίζει και εφαρμόζει άριστα συγκεκριμένη μέθοδο διδασκαλίας
 - β) δείχνει θετική στάση απέναντι στη διδασκαλία γενικά
 - γ) διατηρεί φιλικές σχέσεις με τους μαθητές του
 - δ) χρησιμοποιεί ποικιλία πηγών, τεχνικών, ενισχύσεων και ανατροφοδοτήσεων στη διδασκαλία του
27. Το βασικότερο κίνητρο για μάθηση στο παιδί είναι:
- α) Ο έπαινος
 - β) Η αναγνώριση
 - γ) Η βαθμολογία
 - δ) Η τιμωρία
28. Η επιθετικότητα του παιδιού πηγάζει κυρίως από:
- α) την ποιότητα αγωγής
 - β) τις ανάγκες
 - γ) την τάση για κυριαρχία
 - δ) τα ένστικτά του
29. Η τιμωρία ως μέσον κοινωνικοποίησης του ατόμου, παιδαγωγικά απαγορεύεται, γιατί έχει μόνο ανασταλτικό χαρακτήρα. Παρόλα αυτά όμως, στην οικογένεια, το σχολείο και την κοινωνία η τιμωρία των «παραβατικών ατόμων» βρίσκεται στην ημερήσια διάταξη. Επομένως αυτό το παιδαγωγικό αξίωμα σημαίνει ότι βασικά είναι:
- α) παιδαγωγική πλάνη
 - β) εκπαιδευτική αδυναμία
 - γ) κοινωνική αδυναμία
 - δ) Ζητούμενο
30. Ο J. J. Rousseau υποστηρίζοντας την άποψη ότι: "Ο αντικειμενικός μου σκοπός δεν είναι καθόλου να του μεταδώσω (μαθητή) την επιστήμη αλλά να του μάθω να την αποκτά σε ώρα ανάγκης..." επιδιώκει να:
- α) περάσει το μήνυμα της αξίας της αυτομόρφωσης
 - β) υποδείξει την αξία της διδασκαλίας
 - γ) επισημάνει το διδακτικό ρόλο του εκπαιδευτικού
 - δ) τονίσει ότι η μάθηση είναι αποτέλεσμα της διδασκαλίας
31. Η παραποίηση της γλώσσας από τα παιδιά οφείλεται κυρίως στις συνθήκες λειτουργίας της:
- α) οικογένειας
 - β) γειτονιάς
 - γ) εκπαίδευσης
 - δ) κοινωνίας
32. Μία από τις παρακάτω λειτουργίες της οικογένειας είναι ιδιαίτερα σημαντική για το παιδί:
- α) η αναπαραγωγική
 - β) η κοινωνική
 - γ) η ψυχολογική
 - δ) η οικονομική

33. Η σχολική συμβουλευτική σήμερα είναι αναγκαία, διότι κυρίως:
- α) η εκπαίδευση είναι διαπολιτισμική
 - β) οι πληροφορίες είναι πολλές
 - γ) οι αξεις είναι συγκεχυμένες
 - δ) οι σχέσεις μαθητών - καθηγητών είναι αντιπαραθετικές
-
34. Ο εκπαιδευτικός αδυνατεί να πετύχει καθώς πρέπει τους στόχους του στο σχολείο, διότι κυρίως είναι:
- α) διδακτικά μη καταρτισμένος
 - β) οικονομικά υποβαθμισμένος
 - γ) ο ρόλος του συγκεχυμένος
 - δ) οι σχέσεις του με τους μαθητές αντιπαραθετικές
-
35. Το σχολικό Stress σήμερα προκαλεί στους καθηγητές, κυρίως:
- α) διδακτικές αδυναμίες
 - β) ροπή στο κάπνισμα
 - γ) τάση στο ποτό
 - δ) ψυχοσωματικές ασθένειες
-
36. Οι τελετουργικές διαδικασίες στο σχολείο (αγιασμός, απονομή τίτλων σπουδών, έναρξη και λήξη του σχολικού έτους) έχουν ως βασικό σκοπό να:
- α) διδάξουν ό,τι δεν είναι δυνατόν αλλιώς να διδαχθεί
 - β) εκπαιδεύσουν τους μαθητές
 - γ) κοινωνικοποιήσουν τους μαθητές
 - δ) ψυχαγωγήσουν τους μαθητές
-
37. Σε ό,τι αφορά την πρόοδο και προκοπή του ατόμου, το φιλελεύθερο κοινωνικό σύστημα, υποστηρίζει ότι «όποιος δεν τα καταφέρνει είναι ο ίδιος υπταίτος για τον εαυτόν του». Γι' αυτό η αξιολόγηση έχει ως βασικό σκοπό:
- α) το σχηματισμό της εικόνας της αυτοεκτίμησης του μαθητή
 - β) την υποταγή του στη νομιμότητα των πραγμάτων
 - γ) την προετοιμασία επιλογής της επαγγελματικής του εκπαίδευσης
 - δ) τη διαβάθμιση της κοινωνικής του θέσης
-
38. Η κοινωνικοποίηση του παιδιού θεωρείται ότι είναι μια διαδικασία κυρίως:
- α) γνωστικής και συναισθηματικής μάθησης
 - β) ψυχικής και σωματικής ωρίμανσης
 - γ) προσαρμογής σε μια κοινωνία εξάρτησης
 - δ) αντιπαράθεσης βιογενετικών και περιβαλλοντικών παραγόντων
-
39. Το δημοκρατικό στυλ διδασκαλίας είναι το δυσκολότερο στην πράξη, διότι ο καθηγητής είναι:
- α) αυταρχικά εκπαιδευμένος
 - β) διοικητικά εξαρτημένος
 - γ) διδακτικά υπερφορτωμένος
 - δ) κοινωνικά παραμελημένος
-
40. "Ισες ευκαιρίες μάθησης" σημαίνει ότι πρέπει να προσφέρονται στους μαθητές:
- α) οι ίδιες γνώσεις με τον ίδιο τρόπο
 - β) διαφορετικές γνώσεις ανάλογα με το νοητικό τους επίπεδο
 - γ) οι ίδιες ευκαιρίες μάθησης, αλλά η διδασκαλία να ανταποκρίνεται στο ρυθμό και στο επίπεδο μάθησης του κάθε μαθητή
 - δ) οι ίδιες ευκαιρίες μάθησης και ο κάθε μαθητής να ανταποκρίνεται σ' αυτές ανάλογα με τις ικανότητές του